

Czy kapitana Willarda i pułkownika Kurtza można nazwać bohaterami conradowskimi?

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Joseph Conrad, *Jądro ciemności*, tłum. J. Polak, Poznań 2009, s. 103.
- Źródło: Joseph Conrad, *Jądro ciemności*, tłum. J. Polak, Poznań 2009, s. 90.

Czy kapitana Willarda i pułkownika Kurtza można nazwać bohaterami conradowskimi?

Kadr z filmu *Czas apokalipsy*, Marlon Brando jako płk. Kurtz
Źródło: Todd Barnard, dostępny w internecie: flickr.com, licencja: CC BY-SA 2.0.

Francis Ford Coppola oparł film *Czas apokalipsy* na motywach opowiadania Josepha Conrada *Jądro ciemności*. W obrazie pojawia się pułkownik o znajomym nazwisku Kurtz, z kolei postać kapitana Willarda pod wieloma względami przypomina marynarza Marlowa. Czy jednak podobieństwo to nie jest tylko pozorne? Czy można interpretować bohaterów filmu przez pryzmat lektury powieści, czy są to zupełnie odrębne postaci?

Twoje cele

- Opiszysz cechy „bohatera conradowskiego”.
- Zdefiniujesz, czym jest „etyka conradowska”.
- Scharakteryzujesz postaci filmu *Czas apokalipsy*: kapitana Willarda i pułkownika Kurtza.
- Porównasz filmowe kreacje bohaterów z ich literackimi pierwowzorami.

Przeczytaj

Joseph Conrad

Joseph Conrad, właśc. Józef Teodor Konrad Korzeniowski herbu Nałęcz (1857–1924), był angielskim pisarzem polskiego pochodzenia, który osiągnął sukces poza granicami swojej ojczyzny. Nie pisał w języku ojczystym, lecz publikował po angielsku pod pseudonimem Joseph Conrad. W przeciwieństwie do innych twórców swojego pokolenia, nie poświęcił się służbie narodowo-wyzwoleńczej i rzadziej poruszał tematykę związaną z polskością. Doświadczenia życiowe Conrada były związane przede wszystkim z podróżami i żeglarstwem, co uzasadnia wybór tematów jego dzieł. Zajmując się między innymi mrokami epoki kolonialnej, wyprzedził niektóre [postkolonialne](#) refleksje. W 1894 roku zamieszkał na stałe na Wyspach, dzięki czemu jego twórczość miała szansę zaistnieć na arenie międzynarodowej.

Joseph Conrad, fotografia z 1916 roku
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Conrad urodził się w 1857 roku w Berdyczowie jako syn pisarza Apollona Korzeniowskiego oraz Ewy z Bobrowskich. W czasie dzieciństwa wpłynęły na niego wydarzenia powstania styczniowego; rodzice przyszłego pisarza zostali zesłani do Rosji. Po złagodzeniu wyroku Korzeniowscy osiedli w ukraińskim Czernihowie. Rodzice Conrada zmarli jednak przedwcześnie na gruźlicę i wychowaniem młodzieńca zajmował się jego wuj, Tadeusz Bobrowski. Conrad nie ukończył gimnazjum, został też zabrany ze szkoły dla chłopców osieroconych w powstaniu styczniowym. W wieku siedemnastu lat podjął się pracy marynarza, o której od dawna marzył; żeglował między innymi do Australii, Ameryki Południowej i Afryki, a [reminiscencje](#) tych podróży pojawiły się później w jego prozie.

W 1894 roku Conrad porzucił marynarkę i zajął się pisarstwem. Jego dzieła zyskały uznanie krytyki, lecz popularność wśród czytelników zdobył dopiero po publikacji powieści *Gra losu* (1913). Znaczna część jego twórczości była związana z tematyką morską, Conrad inspirował się również życiem ludzi spotkanych w czasie swoich podróży. Pod koniec życia rozważał osiedlenie się na stałe w Polsce, lecz swojego zamiaru nie zrealizował. Zmarł w 1924 roku, najprawdopodobniej na zawał serca.

Tragiczne wybory

Bohaterowie prozy Conrada są stawiani przed trudnymi wyborami i muszą ponieść konsekwencje swoich czynów. Czytelnik nie otrzymuje bezpośredniej odpowiedzi na pytanie, czy podjęte przez nich decyzje były słuszne. W świecie przedstawionym nie ma wyraźnej granicy między dobrem a złem, wybory są nieoczywiste i przez to tragiczne. Odpowiedzialność zmusza do zmierzenia się ze skutkami, których nie można wcześniej przewidzieć. Kurtz, bohater *Jądra ciemności*, przekracza ustanowione przez ludzi zasady moralne, aby zaznać wyższej formy egzystencji i stać się kimś podobnym do Nieztscheańskiego ideału **nadczłowieka** – czyli kogoś, kto jest całkowicie niezależny od społeczeństwa, kieruje się w życiu własną wolą, kształtuje samego siebie i przez to jest zwolniony z przestrzegania prawa. Mężczyzna staje się dla Afrykańczyków bogiem. Jego poczucie wyzwolenia z kulturowych schematów okazuje się jednak pozbawione granic i Kurtz zmienia się ostatecznie w bezwzględny tyran:

((Joseph Conrad

Jądro ciemności

[fragment]

[...] panu Kurtzowi zabrakło powściągliwości w zaspokajaniu rozlicznych pragnień [...] czegoś mu nie dostawało, jakiegoś drobiazgu, który – gdy pojawia się paląca potrzeba – zagubił się pod znakomitym darem wymowy. Czy wiedział o tym niedostatku, powiedzieć nie umiem. Przypuszczam, że pojął to wreszcie – dopiero na samym końcu. Ale dzicz wcześniej znalazła do niego dostęp i wzięła na nim straszliwą pomstę za ten nieprawdopodobny najazd. Sądzę, że szepnęła mu o rzeczach, których o sobie nie wiedział, o których nie miał pojęcia, póki nie zasięgnął rady największego osamotnienia – a jej poszept okazał się nieodparcie fascynujący. Odbił się w nim głośnym echem, gdyż Kurtz w środku był pusty...

Źródło: Joseph Conrad, *Jądro ciemności*, tłum. J. Polak, Poznań 2009, s. 90.

Protagonisci utworów Conrada to zazwyczaj jednostki nieprzystające do swojej epoki, mające pełną świadomość własnego niedopasowania. Są idealistami walczącymi z nieczułością współczesnego świata. Próbuje żyć według wyznawanych przez siebie wartości, które w dobie gwałtownie rozwijającej się cywilizacji są postrzegane jako przestarzałe. Chociaż widzą, że ich wysiłki są daremne, nie rezygnują z raz obranej drogi i wbrew okolicznościom pozostają wierni własnym zasadom.

Afrykańskie plemię w strojach do polowania, Kongo, ok. 1900–1915

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Bohater trwający przy wartościach

Bohaterowie prozy Conrada nie potrafią się odnaleźć w żadnym środowisku. Marlow w *Jądrze ciemności* dystansuje się od europejskich kolonizatorów w Afryce, których postępowaniem kieruje chciwość, cynizm, poczucie wyższości i bezkarności. Współczuje rdzennym mieszkańcom trudnego losu, którego doświadczają z powodu polityki **imperializmu** i **kolonializmu** prowadzonej przez państwa europejskie. Jednocześnie przeraża go zwierzęcość mieszkańców buszu i ich kultura, dlatego nie potrafi odczuć z nimi głębszej więzi.

W utworach Conrada bohaterowie zdają sobie sprawę, że degradacja wyższych uczuć jest nieuchronna i tej przemiany nie można zatrzymać. Na świecie dalej będzie postępował proces odczłowieczenia i **rewizji** zasad moralnych. Autor nie pozostawia czytelnikowi złudzeń, że tę tendencję da się odwrócić, lecz ukazuje pesymistyczną wizję rozwoju ludzkiej cywilizacji. Wobec nieodwracalnego upadku wartości we współczesnym świecie proponuje heroiczną postawę niezłomnego trwania przy ideałach. Taka etyka jest nazywana conradowską i polega na dochowaniu wierności moralnym **dyrektywom** pomimo nacisków zewnętrznych, okrucieństwa losu i braku nadziei na pocieszenie.

Czas apokalipsy (1979), kadr z filmu

Źródło: Sergio Bertolini, dostępny w internecie: flickr.com, licencja: CC BY-NC-SA 2.0.

Bohater conradowski godzi się z zastaną sytuacją. Nie czeka na zbawczy cud, dzięki któremu świat odmieni się na lepsze, lecz trwa przy swoich wartościach. Marlow w *Jądrze ciemności* nie korzysta z pokusy władzy nad rdzennymi mieszkańcami, choć wszyscy napotkani w Afryce Europejczycy czynią to bez zahamowań. Chociaż rozumie wybory Kurtza i zgadza się z jego przekonaniem o względności kultury i moralności, dokonuje oceny postępowania pułkownika:

((Joseph Conrad

Jądro ciemności

[fragment]

[...] Dusza! Czy komukolwiek przyszło zmagać się z duszą? Bo mnie tak. I nie wiodłem sporu z szaleńcem. Wierzcie albo nie, jego intelekt pozostał niezmacony – owszem, skoncentrowany na sobie z przerażającą intensywnością, ale najprzejrzystszy. I w tym upatrywałem jedyną nadzieję – wyjąwszy, ma się rozumieć, położenie go trupem na miejscu, co nie byłoby korzystne ze względu na nieunikniony hałas. Dusza Kurtza była szalona. Pozostawiona sama sobie w tej głuszy, spojrziała w głąb siebie i na Boga powiadam wam, że oszalała! Przeżyłem – za me grzechy, jak sądzę – gehennę

przypatrywania się jej z bliska. Żadne z kazań nie byłoby tak druzgocące dla naszej wiary w ludzkość, jak ostatni paroksyzm szczerości Kurtza. Zmagał się również ze sobą. Widziałem to – słyszałem. Ujrzałem niepojętą tajemnicę duszy nieznającej umiaru, bez wiary i bez strachu, zmagającej się wszak ze sobą na oślep.

Źródło: Joseph Conrad, *Jądro ciemności*, tłum. J. Polak, Poznań 2009, s. 103.

Czy podobnie myśli kapitan Willard? Czy zabija Kurtza, aby ukrócić jego tyranię, czy też jest to potwierdzenie słuszności drogi obranej przez pułkownika: poszukiwania granicy człowieczeństwa, próby osiągnięcia geniuszu, aby ostatecznie znaleźć tylko „zgrozę” i zdecydować się na śmierć? Jaką cenę musi zapłacić Willard za to, że usiłuje zrozumieć motywy Kurtza? Film Coppoli nie daje jednoznacznej odpowiedzi. Ponownie ukazuje przed widzami początkowe sceny, w których twarz bohatera pojawia się na tle dżungli płonącej po rzuceniu napalmu. Na pytanie, jaki jest stosunek bohatera do tego, co zobaczył, widz musi sobie odpowiedzieć sam.

Słownik

dyrektywa

(łac. *directivus* – wytyczony, skierowany) – wskazówka lub zarządzenie dotyczące postępowania

imperializm

(łac. *imperialis* – cesarski < *imperium* – władza) – działania zmierzające do rozszerzenia wpływów politycznych, militarnych, kulturowych i gospodarczych państw o statusie lub aspiracjach mocarstwowych na obszary do nich nienależące. Także okres historyczny odznaczający się światową dominacją kilku wielkich mocarstw, zapoczątkowany w ostatniej ćwierci XIX w.; w myśli marksistowskiej, najwyższe stadium rozwoju kapitalistycznej formacji społeczno-ekonomicznej

kolonializm

(łac. *colonia* – osada rolnicza) – zjawisko historyczne polegające na opanowaniu i utrzymaniu kontroli politycznej i gospodarczej przez jedne kraje nad innymi w celu ich eksploatacji. Z punktu widzenia procesu powstawania systemu światowego, kolonializm stanowił jeden z jego etapów, który przejawiał się w rozciągnięciu dominacji politycznej przez najbardziej rozwinięte gospodarczo ośrodki cywilizacji euroatlantyckiej na obszary gospodarczych peryferiów świata. Z kolonializmem nierozzerwalnie wiążą się zjawiska: ekspansji i rywalizacji

nadczłowiek

(łac. *homo superior*, niem. *Übermensch*) – pojęcie z filozofii, ideologii i literatury, oznacza człowieka władczego, o ponadprzeciętnych możliwościach, nieosiągalnych dla zwykłych ludzi; w filozofii Nietzschego to człowiek wyższej kategorii, niezależny, bezwzględny w działaniu, odrzucający moralność, który uważa, że jest bogiem sam dla siebie

postkolonializm

(łac. *post* – po; łac. *colonia* – osada rolnicza) – dyscyplina nauki zajmująca się pozostałościami po kolonializmie i imperializmie oraz badaniami skutków, jaki wywarły one na kraje kontrolowane przez kolonialne mocarstwa

reminiscencja

(łac. *reminiscentia*) – wspomnienie rzeczy, spraw minionych i refleksje z nimi związane

rewizja

(łac. *revisio* – ponowne widzenie) – ponowna ocena jakichś poglądów, teorii naukowych, aktów prawnych itp. poprzedzająca dokonanie w nich zmian; też: te zmiany

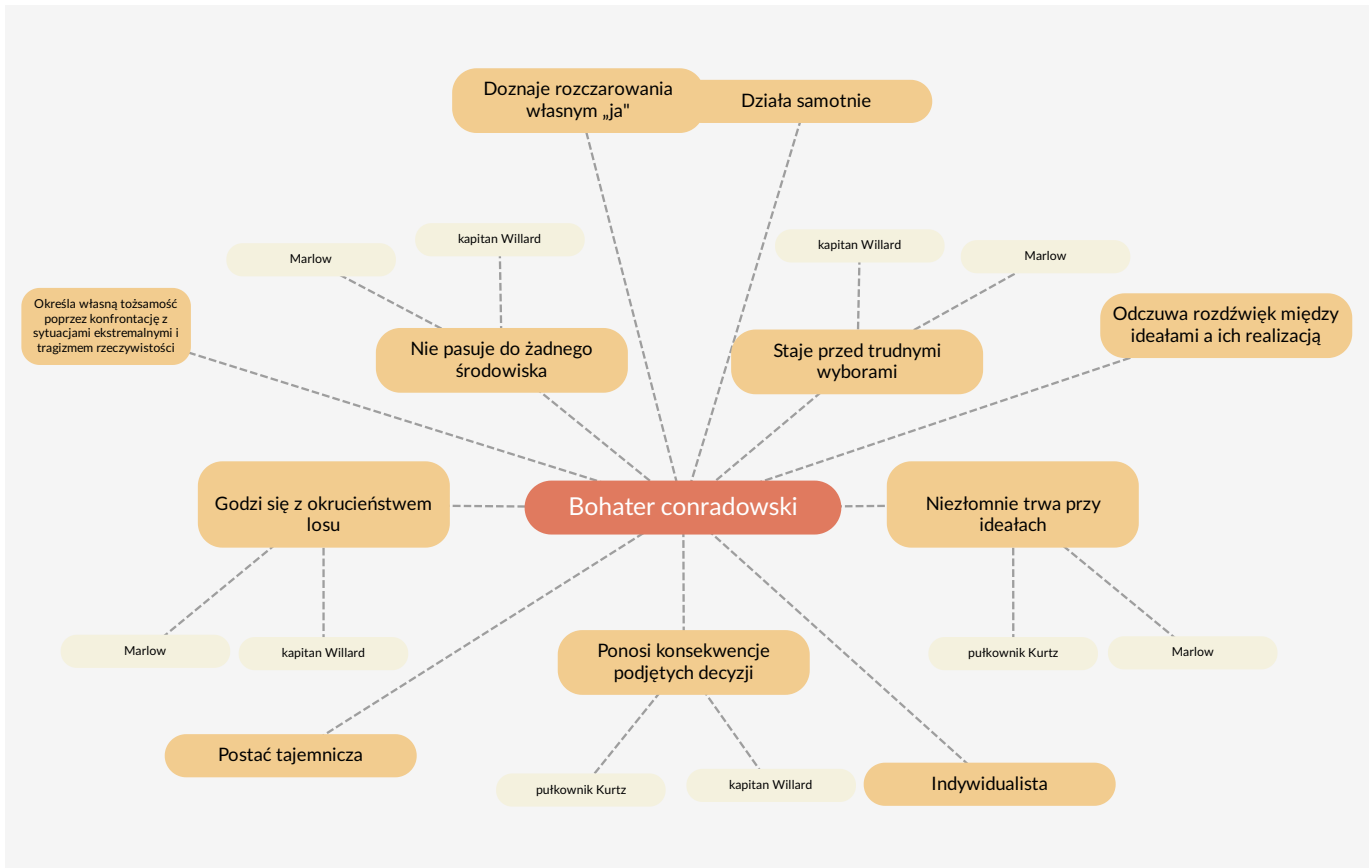
Mapa myśli

Polecenie 1

Uzupełnij mapę myśli cytatami lub przykładami z *Jądra ciemności* i *Czasu apokalipsy*.

Polecenie 2

Na podstawie mapy myśli scharakteryzuj jednego z bohaterów filmu *Czas apokalipsy* i zdecyduj, czy można go nazwać bohaterem conradowskim. Sformułuj wypowiedź pisemną.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz tragiczne wybory, których musiał dokonać kapitan Willard z filmu *Czas apokalipsy*.

zabicie pułkownika Kurtza

kradzież deski surfingowej pułkownika Billa Kilgore'a

wizyta u potomków francuskich kolonizatorów

uczestnictwo w ataku powietrznym na wietnamskich cywili

Ćwiczenie 2

Oceń prawdziwość zdań. Zaznacz Prawda, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub Fałsz – jeśli jest fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Bohater conradowski akceptuje zmiany dokonujące się na świecie i stara się do nich dostosować.	☐	☐
W utworach Josepha Conrada czytelnik nie otrzymuje jednoznacznej odpowiedzi, czy wybory bohaterów były słuszne.	☐	☐
Marlow nie potrafi utożsamić się ani z europejskimi kolonizatorami, ani z mieszkańcami afrykańskiej dżungli.	☐	☐
W <i>Czasie apokalipsy</i> kapitan Willard łamie zasady etyki conradowskiej.	☐	☐

Ćwiczenie 3

Stwórz własną definicję etyki conradowskiej.

Ćwiczenie 4

Wskaż różnice dzielące postać kapitana Willarda z *Czasu apokalipsy* i marynarza Marlowa z *Jądra ciemności*. Sformułuj wypowiedź pisemną.

Ćwiczenie 5

Zapisz trzy wybory, których dokonuje kapitan Willard w trakcie swojej misji, i wyjaśnij, na czym polega ich trudność.

Wybór

Uzasadnienie

Ćwiczenie 6

Wpisz do tabeli cechy bohatera conradowskiego i odpowiedz, czy i w jaki sposób ujawniają się one u kapitana Willarda i pułkownika Kurtza z filmu *Czas apokalipsy*.

CECHA	KAPITAN WILLARD	PUŁKOWNIK KURTZ
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Ćwiczenie 7

Czy poza Willardem i Kurtzem w *Czasie apokalipsy* można wyróżnić innych bohaterów conradowskich? Odpowiedź uzasadnij, podając przykłady postaci.

Ćwiczenie 8

W jaki sposób film *Czas apokalipsy* odwołuje się do Nietzscheańskiej koncepcji nadczłowieka? Czy odnosi się do niej w inny sposób niż opowiadanie *Jądro ciemności*? Sformułuj wypowiedź pisemną.

Praca domowa

Podaj przykład innego utworu literackiego lub filmowego, którego postaci można nazwać bohaterami conradowskimi. Uzasadnij swój wybór.

Dla nauczyciela

Autor: Katarzyna Lewandowska

Przedmiot: Język polski

Temat: Czy kapitana Willarda i pułkownika Kurtza można nazwać bohaterami conradowskimi?

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

II. Kształcenie językowe.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

11) porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

4) porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- charakteryzuje bohatera conradowskiego i etykę conradowską,
- porównuje kreacje bohaterów filmu F. F. Coppoli z ich literackimi pierwowzorami,
- ocenia postępowanie bohaterów w kontekście etyki conradowskiej i idei nadczłowieka F. Nietzschego,
- wskazuje teksty kultury, których bohaterów można nazwać conradowskimi.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Czy kapitana Willarda i pułkownika Kurtza można nazwać bohaterami conradowskimi?”. Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj” i następnie rozwiązanie ćwiczenia nr 1 i 2 zawartego w sekcji „Sprawdź się”. Uczniowie powinni także przed lekcją, np. podczas wspólnego pokazu, obejrzeć film Coppoli *Czas apokalipsy* i przeczytać *Jądro ciemności* J. Conrada

Faza wprowadzająca:

1. Wyświetlenie na tablicy treści zawartych w sekcji „Wprowadzenie”. Przybliżenie przez nauczyciela tematu i celów lekcji. Określenie wiążących dla uczniów kryteriów sukcesu.
2. **Raport z przygotowań.** Nauczyciel za pomocą dostępnego w panelu użytkownika raportu weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji. Prosi wybranego ucznia o przeczytanie pytania znajdującego się we wprowadzeniu: Czy można interpretować bohaterów filmu przez pryzmat lektury powieści, czy są to zupełnie odrębne postaci? i rozpoczęcie rozmowy na podstawie przeczytanego przed lekcją tekstu.

Faza realizacyjna:

1. **Praca z multimediami.** Nauczyciel prosi, aby wybrany uczeń przeczytał polecenie: Uzupełnij mapę myśli cytatami lub przykładami z *Jądra ciemności* i *Czasu apokalipsy* z sekcji „Mapa myśli”. Następnie prosi uczniów, aby podzielili się na grupy i opracowali w nich odpowiedzi. Po ustalonym wcześniej czasie przedstawiciel wskazanej (lub zgłaszającej się na ochotnika) grupy prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udzielając także uczniom informacji zwrotnej. Ćwiczenie 2 z mapy myśli uczniowie wykonują indywidualnie.
2. **Ćwiczenie umiejętności.** Uczniowie pracują indywidualnie i rozwiązują ćwiczenia nr 4-7. Po wykonaniu zadania nauczyciel wyświetla na tablicy wybrane odpowiedzi i następuje ich omówienie.
3. Ćwiczenie 3 uczniowie wykonują indywidualnie, a następnie porównują swoje odpowiedzi, a nauczyciel weryfikuje ich poprawność.

Faza podsumowująca:

1. W dyskusji podsumowującej nauczyciel pyta: Czy wśród postaci publicznych współczesnego świata można wskazać kogoś, kogo określilibyście mianem bohatera conradowskiego

Praca domowa:

1. Podaj przykład innego utworu literackiego lub filmowego, którego postaci można nazwać bohaterami conradowskimi. Uzasadnij swój wybór.

Materiały pomocnicze:

- *Polonista w szkole*, pod red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
- Jacek Dukaj, *Serce Mroku*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2015.
- *Ad Astra*, film Jamesa Graya

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Mapa myśli” do podsumowania lekcji.